

fig tydelig om dette Punkt. Naar man imidlertid ikke finder det rigtigt at bruge Noget af det forventede Overtud, før man har set, hvad Lovens Gjennemførelse fordrer, forekommer det mig nødvendigt, at man opbevarer dette Overtud paa et særligt Sted. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) har ogsaa den Gang bebrejdet det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), at denne ikke kunde forstaa, at Indtægterne og Udgifterne maatte opføres paa samme Sted i Finantsloven, da den væsentligste Del af Indtægterne ikke vilde indkomme, idet den ved Lov var bestemt at skulle anvendes til Præsternes Lønning. Jeg ser altsaa ikke, at Uoverensstemmelsen mellem dette Lovforslag og det ærede Hertals Standpunkt er saa stor, at man ikke ved gjensidig Smødefommen skulde kunne faae gennemført en Lov, hvormed man kunde være tjent, og som i ethvert Tilfælde vilde være et stort Fremmskridt i Sammenligning med den nu bestaaende Ordning. Derhos maa det erindres, at Loven er bestemt til at skulle revideres om 10 Aar, og da dog Ingen her i Salen tror, at Gjennemførelsen af Loven til den Tid vil være endt, forekommer det mig, at man da mere passende vil kunne overveie og drøfte Spørgsmaalet om, hvortil det eventuelle Overtud skal bruges. Det vil derimod ikke være rigtigt at standse Lovens Gang af Hensyn til, hvad der maa ske en Gang langt ud i Tiden kan blive Tilfældet. Derfor er det, jeg tillader mig at anbefale Forslaget, og da dette formodentlig vil gaa til et Udvalg, tillader jeg mig at anbefale dette eventuelle Udvalg at tænke lidt over, at vi, hvis vi hver især ville fastholde, hvad vi anse for Idealet, aldrig ville opnaa at komme til nogen Uoverenskomst eller at faae nogen Præstelønningslov gennemført. Sagen har, som alt anført, staaet paa i 18 Aar, og det kunde derfor vel snart være paa Tiden, at den blev gennemført, saa meget mere, som jeg og flere andre Medlemmer maa erkjende, at den først maa være ordnet, før vi med Held kunne give os til at behandle den Lov, som her er indbragt om Menighedernes Deltagelse i Valget af deres Præster. Saa længe vi nemlig have Præstefald, med Hensyn til hvilke der er saa stor Forskjel paa Lønningerne, som der nu er, vil saadan Lov meget vanskeligt kunne gennemføres. — Dette er, hvad jeg foreløbig har at sige. Jeg er, som sagt, ingen Modstander af det Lovforslag, der er indbragt af de ærede Medlemmer, men min væsentligste Antæ derimod er den, at det, efter hvad der er foregaaet, staa-

klart for mig, at det ikke vil kunne gennemføres saaledes, som det foreligger. Det, som her bydes, er dog et væsentligt Fremmskridt, sammenlignet med den Tilstand, hvori vi nu befinde os.

Th. Nielsen: Den ærede sidste Læser har utvivlsomt Ret, naar han siger, at, naar Enhver vil fastholde sit Ideal, saa kommer der ingen Lov ud. Dette er en Sandhed, som til enhver Tid vil staa sin Prøve. — Derfor vi tænke os et Folk, der har naaet samme Udvikling, som vort Folk har naaet i kulturhistorisk Henseende, vandret ind i et Land, og sat det bosætter sig der paa bar Bund uden nogen historisk Fortid, da kunde der vel neppe være Tale om, at det vilde danne sin kirkelige Ordning hverken i Uoverensstemmelse med det af den høitagtede Minister forelagte Lovforslag eller i Uoverensstemmelse med det af ærede Forslagsstilleren fremsatte. Man vilde da gaa en ganske anden Vej, og Veien vilde da være den, at man vilde overlade denne Sag til de paagjældende Retninger og Menigheder selv. Men noget ganske Andet bliver det utvivlsomt, naar et Folk saaledes som vi staa med en historisk Fortid — netop begge disse Lovforslag, baade det nuværende og det senere paa Dagsordenen følgende, ere jo Vidnesbyrd om, hvilken Magt den historiske Fortid har — da vil Spørgsmaalet blive, hvor langt vi kunne komme bort fra den, hvor langt Spring vi kunne foretage dels fra det, som ved Fortiden er givet, og dels fra det, som vi staa midt i (Køfod: Spring!); det ærede Medlem gjentager Ordet Spring; jeg skal minde det ærede Medlem om, at vi gjorde et stort Spring i andre Retninger i 1849, men vi have ikke gjort et tilsvarende paa det kirkelige Omraade. Der vil jeg ikke bruge Ordet Spring, der have vi netop ikke foretaget os Noget, og derfor bliver Spørgsmaalet det, om man kan mene, at det af den høitævede Kultusminister forelagte Forslag staaer nogenlunde i Øjeblik med den Udvikling, som vi nu ere naaede til paa det borgerlige Livs Omraade. Dette er Spørgsmaalet; og jeg for mit Vedkommende siger da det, at var dette Lovforslag ⁵. Or. fremsat i 1849, saa kunde det muligvis have haft Udseende til at blive gennemført; men noget ganske Andet bliver det, naar det nu træder frem. — Jeg skal nu gaa over til at betragte dette Lovforslag fra tre Synspunkter: først fra den kristne Kirkes Synspunkt, dernæst fra det finansielle og endelig fra Folkets Synspunkt. Betragter jeg det nu fra Kristi Kirkes Synspunkt, saa forekommer det mig ikke, at dette Lovforslag indeholder, hvad man med Rette kunde fordrer; thi